

Літопис Гамаліївського монастиря

ТАЄМНИЦІ МОНАСТИРСЬКИХ ПОХОВАНЬ

Гамаліївський монастир - оборонна фортеця став єдиним в Україні відомим місцем поховання гетьманської династії його засновників - роду Скоропадських. В 1722 році першим поховали саме на цій території Івана Ілліча Скоропадського, гетьмана України. Праворуч від нього поховано його дружину Анастасію та доньку Уляну. Більше ніж через 150 років після смерті Івана Ілліча Скоропадського у трапезній церкві Гамаліївського монастиря були поховані батько й матір останнього гетьмана: Петро Іванович та Марія Андріївна Скоропадські, його сестра Єлизавета і брат Михайло.

Гамаліївець Олексій Борисенко згадував, як за вказівкою комісії йому довелося спускатися в один зі склепів: "Узявши ліхтар, я спустився вниз. Там стояла домовина із горіхового дерева, покрита лаком. Ручки домовини - срібні. Біля них - срібні пластини із зображенням янголів. Мені запропонували зняти кришку з домовини, - продовжує учасник спецоперації. - Зняв її з великим трудом. Дуже важко описати зараз відчуття, які охопили мене в ту хвилину. Промінь ліхтаря освітив жіноче обличчя, яке прекрасно збереглося... Навіть зараз пам'ятаю пишне каштанове волосся, жовту сукню, розшити бісером. Я підняв ломиком скло саркофага. Як тільки туди потрапило світло і повітря, обличчя почало розсипатися, як згорілий папір". Історики припускають, що йдеться, ймовірно, про сестру Павла Скоропадського - Єлизавету.

Після цього хтось із комісії віддав наказ забетонувати склеп. Для цього привезли три автомобілі - самоскиди бетону, їм засипали два склепи з останками Івана Ілліча Скоропадського, членів його сім'ї і членів родини Павла Скоропадського, а потім засипали щебенем і піском склеп, що знаходився у південній прибудові до Храму Святого Харалампія, в якому зберігалося шість трун з останками настоятелів та настоятельниць Гамаліївської обителі.

Поблизу Собору Різдва Пресвятої Богородиці також є одне з монастирських поховань. Його "знайшов" трактор, на якому працювали на території колонії. Одне з його коліс провалилося під землю, де і знаходилося поховання. Достеменно не відомо, чиї це могили, але історики припускають, що це була людина зі статками, адже тільки відомі й поважні особистості могли бути поховані в такій близькості від храму.

Валентина Воронова, староста села Гамаліївка, говорить: "Тут не одна була могила, в моє дитинство тут було багато могил, багато хрестів стояло. Ось якраз могила, де були поховані монашечки. Звісно, що інші могили зараз зрівнялися з землею, але ще один хрест залишився. Хто там похований під тим хрестом, я не можу сказати, і ніхто, мабуть, не скаже вже вам. Бачите! Зберігся хрест! Це зі звичайного дуба зроблено хрест, але з якісного такого! Трошки почав надгнивати, але він ще довго буде стояти... Ви ж знаєте, завжди хрест ставиться у ногах у покійника і він ставиться на східну сторону, та де Єрусалим". "Це - монастирське кладовище і монастирський хрест, значить, 100 років йому буде. А дуби, бачите, вікові, їм мабуть і 300 років, а то й більше. Скільки їм... Царство Небесне тим людям, що тут служили і Богу, і монастирю, і людям, і нам! До цього дійшло, що ми, Слава Богу, на цій землі ще живемо", - додає пані Валентина.

"Напевно, старших свідків тих подій, ніж ці велетенські дуби, в Гамаліївці немає. Кажуть, що їх садили спеціально для власного господарства монастиря, кажуть, що вони дивом вціліли, не зважаючи на шкідників, кажуть, що їх насадили вздовж всього яру, кажуть, що саме вони мали би берегти це укріплення. Але, хто зна, можливо, колись ми дізнаємось всі секрети!?"

Олена Чанцева-Коваленко, голова Шосткинського відокремленого підрозділу Українського товариства охорони пам'яток історії та культури, доктор філософії

